

Η αυτοθυσία της αγάπης για τον πλησίον μας

Ορθοδοξία / Ιερός Άμβων

π. Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Ιεροδιάκονος Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, θεολόγος

Στη σημερινή παραβολή που ακούστηκε στους Ιερούς μας Ναούς, γνωστή και ως παραβολή του Καλού Σαμαρείτη, αποκαλύπτεται για πολλοστή φορά η αγάπη του Τριαδικού Θεού [1] προς τον ταλαιπωρημένο άνθρωπο, το τελειότερό του δημιούργημα [2].

Πλησίασε τον Ιησού ένας Εβραίος νομικός, όχι με καλή προαίρεση, και τον ρώτησε τι έπρεπε να κάνει για να σωθεί «Και ιδού νομικός τις ανέστη εκπειράζων αυτόν και λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω; »[3]. Ο Κύριος γνωρίζοντας την υποκρισία του, του απάντησε με ερώτηση «εν τω νόμω τί γέγραπται; πως αναγινώσκεις;», τι γράφει ο Νόμος [4], πώς τον αντιλαμβάνεσαι εσύ που τον μελετάς; Ο νομικός του απάντησε αναφέροντας την πρώτη εντολή Ο Ιησούς αναφέρθηκε και εξήγησε στο νομικό ποιος πραγματικά είναι ο πλησίον [5]. Κατέβαινε κάποιος από την Ιερουσαλήμ [6] στην Ιεριχώ [7] και έπεσε στα χέρια των ληστών. Τον χτύπησαν, του πήραν τα χρήματα, τον γύμνωσαν, τον πλήγωσαν και τον άφησαν μισοπεθαμένο [8]. Όταν έφθασε στο μέρος εκείνο ένας Λευίτης [9], πλησίασε τον πληγωμένο, τον είδε και τον προσπέρασε ασυγκίνητος. Όμως, ένας

Σαμαρείτης που περνούσε από εκείνο τον δρόμο, τον πλησίασε και τον σπλαχνίσθηκε [10]. Ανακάτεψε κρασί και λάδι και έβαλε στις πληγές, τις έδεσε και αφού τον έβαλε πάνω στο ζώο του τον πήγε στο πανδοχείο. Έδωσε στον πανδοχέα δύο δηνάρια και τον παρότρυνε να περιποιηθεί τον άνθρωπο και αν ξοδέψει περισσότερα χρήματα, στην επιστροφή θα του τα έδινε [11].

Στη συνέχεια της περικοπής, ρώτησε ο Κύριος το νομοδιδάσκαλο, ποιος από τους τρεις αυτούς επιτέλεσε το καθήκον του προς τον πλησίον; Κι εκείνος απάντησε: Αυτός που τον συμπόνεσε και τον ελέησε. Ο Κύριος τότε του είπε: Πήγαινε και κάνε κι εσύ το ίδιο.

Το «αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν» ήταν μία εντολή του Μωσαϊκού Νόμου για τους Ιουδαίους. Το κρίσιμο όμως σημείο, στο οποίο υπήρχαν πολλές συζητήσεις, ήταν ποιος πρέπει να θεωρείται πλησίον. Σύμφωνα με τον Ιουδαϊκό Νόμο η έννοια του πλησίον ήταν συχνά συγκεχυμένη και περιορισμένη. Μερικοί νομοδιδάσκαλοι υποστήριζαν ότι είναι παράνομο να βοηθήσεις μία εθνική γυναίκα στην οδύνη του τοκετού, διότι επρόκειτο να γεννηθεί ένας άλλος εθνικός. Το να αγαπήσεις τον πλησίον σου «ως σεαυτόν» σημαίνει να τον αγαπήσεις όπως την ίδια σου την ζωή. Σημαίνει, όπως έγραφε ο Γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ [12], να ζήσεις πραγματικά όλη την ανθρωπότητα σαν να ήταν μόνο μία ζωή, μία μόνο φύση με πολλαπλά πρόσωπα. Συνεπώς, πρέπει να ζήσουμε και με την αγάπη στον διπλανό μας. Έτσι θα πετύχουμε τον τελικό μας προορισμό.

Για τους Φαρισαίους, ο απλός αγράμματος λαός δεν εθεωρείτο «πλησίον». Οι Εσσαίοι [13] πάλι έβλεπαν ως πλησίον μόνον όσους ανήκαν στην κοινότητά τους και κήρυτταν το μίσος κατά παντός «υιού του σκότους».

Ο Ιερός Χρυσόστομος σε ομιλία του στη σημερινή Κυριακή αναφέρει ότι άνθρωπος είναι ο Αδάμ, Ιερουσαλήμ η πολιτεία των ουρανών και η σύνεση, και η Ιεριχώ ο κόσμος. Ιερέα ονομάζει το μακάριο Μωυσή και Ααρών, Λευίτης είναι η τάξη των

προφητών πληγές είναι οι αμαρτίες του. Το πρόσωπο και τη μορφή του Σαμαρείτη λαμβάνει ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός. Και τον αναφέρει Σαμαρείτη όχι για τη φύση της θεότητάς Του αλλά για τον σπλαχνικό του τρόπο. Η ανάμειξη του οίνου και του ελαίου σημαίνει ότι αφού συνδύασε τη θεία με την ανθρώπινη φύση, και αφού ταίριαξε την ευσπλαχνία με τη σωτηρία, έσωσε τον άνθρωπο. Η ανάμειξη του κρασιού και του λαδιού δηλώνει, επίσης, την ένωση του Αγίου Πνεύματος με το αίμα Του, δίδοντας στον άνθρωπο ζωή. Το δέσιμο των πληγών δηλώνει το δέσιμο του διαβόλου και την ελευθερία του ανθρώπου από την εξουσία του πονηρού. Τα δύο δηνάρια συμβολίζουν την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, ενώ η προτροπή του Σαμαρείτη προς τον πανδοχέα για περιποίηση του θύματος δηλώνει την φροντίδα του λαού που προέρχεται από τα έθνη και η εμπιστοσύνη του σε εκείνο μέσα στην Εκκλησία. Πανδοχέα ονομάζει τον μακάριο Παύλο, το στύλο των Χριστιανών, δίνοντάς του δύο δηνάρια και μέσω του Παύλου στους αρχιερείς, δασκάλους και λειτουργούς για κάθε μια Εκκλησία [14].

Πανδοχείο για όλους τους ανθρώπους είναι η Εκκλησία. Είναι ιατρείο ψυχών και σωμάτων, τόπος αναρρώσεως. Υπηρέτες και ιατροί του πανδοχείου είναι οι λειτουργοί των θείων Μυστηρίων [15]. Όλους τους αποδέχεται η Εκκλησία, νέους, ηλικιωμένους, άσπρους, έγχρωμους, άχρωμους, με τις όποιες ιδιαιτερότητές τους. Δεν απομακρύνει ούτε τον πόρνο και ακάθαρτο, ούτε τον αμαρτωλό γιατί δεν είναι κανείς αναμάρτητος, αλλά όλοι είμαστε αμαρτωλοί. Γι' αυτό και οι Πατέρες λένε

ότι ο Παράδεισος είναι γεμάτος από μετανοημένους αμαρτωλούς. Η Εκκλησία τους αγκαλιάζει όλους, γιατί όλοι χωράνε, τους ανακουφίζει με τη στοργή, τους ενισχύει με τα Άχραντα Μυστήρια και τους θεραπεύει με τη Θεία Χάρη, την πάντοτε τα ασθενή θεραπεύουσα και τα ελλείποντα αναπληρούσα [16].

Την προσταγή που έδωσε στο νομοδιδάσκαλο, ο Κύριος, δίδει και στον κάθε ένα από εμάς. Μας ζητά να διαθέτουμε αγάπη και να βάζουμε τον εαυτό μας στη θέση του άλλου. Όχι να ομιλούμε και να συμβουλεύουμε θεωρητικά απλώς, γιατί όλοι στην ρητορεία είμαστε πρώτοι. Να μπαίνουμε στη θέση του άλλου, να κάνουμε τις πληγές του πληγές μας, χωρίς να υπολογίζουμε κόπους, θυσίες και ανταποδόσεις. Αυτό μας δίδαξε ο Ιησούς με το παράδειγμά Του τόσο από τη σημερινή παραβολή όσο και από την ευρύτερη του διδασκαλία εντός της Αγίας Γραφής από τη ζωή και τη δράση Του.

Δυστυχώς, παρόλο που μιλούμε για αγάπη, οτιδήποτε άλλο έχουμε παρά αγάπη. Πραγματική αγάπη δεν έχουμε. Και αν υπάρχει, είναι σε ελάχιστους ανθρώπους. Στους υπόλοιπους είναι η υποκριτική, η φαρισαϊκή αγάπη, η αγάπη για το «θεαθῆναι τοις ανθρώποις». Αυτό μπορούμε να το δούμε με τις σχέσεις μας ανάλογα με τον υπόλοιπο κόσμο. Βλέπεις γείτονες να μην μιλούν μεταξύ τους, το χειρότερο όμως παιδιά προς τους γονείς να μην χαιρετιούνται. Και οι λόγοι πραγματικά ανούσιοι. Μα και ουσιαστικοί να είναι, με την εικόνα του Θεού δεν θα μιλάς. Πώς θα δεις πρόσωπο Θεού; Κατά τα άλλα περιμένουμε και σωτηρία και Παράδεισο.

Αγαπητοί μου αδελφοί,

Ας προσφέρουμε την αγάπη μας αφειδώλευτα, με απλό και ταπεινό τρόπο. Να ακούμε με πόνο του συνανθρώπου μας και αν μπορούμε να γίνουμε χρηστοί, δηλαδή χρήσιμοι γι' αυτό να το πράξουμε. Την αγάπη μας μπορούμε να την προσφέρουμε είτε με τα έργα μας είτε ακόμη με τα λόγια μας. Να κάνουμε εφαρμογή το λόγο του Αποστόλου Παύλου. Να χαιρόμαστε με τη χαρά του συνανθρώπου μας και να λυπόμαστε με τη λύπη του [17].

Παραπομπές:

1. Τριάδα ονομάζεται το σύνολο των προσώπων (υποστάσεων) Του Θεού, στο Χριστιανισμό. Δηλαδή Ο Θεός είναι Ένας Τριαδικός, επειδή έχει μία ουσία (φύση), και τρία πρόσωπα (υποστάσεις). Τα τρία πρόσωπα ή υποστάσεις είναι Ο Πατήρ, Ο Υιός και Το Άγιο Πνεύμα, τα οποία είναι αδιαίρετα και ομοούσια κατά τη θεότητα, έχουν την ίδια δύναμη και κοινή

Θεία ουσία. Αποτελεί ένα από τα κυριότερα δόγματα που αποδέχεται η πλειοψηφία των εκκλησιών του χριστιανικού κόσμου, το οποίο είναι γνωστό και ως Τριαδικό Δόγμα.

2. Ο άνθρωπος είναι το τελειότερο δημιούργημα του Θεού, που έγινε την έκτη ημέρα της δημιουργίας, κατά την διήγηση του θεόππου Μωυσέως. Είναι η περίληψη όλης της δημιουργίας, γιατί αποτελείται από ψυχή και σώμα και έχει και το νοερό, που συγγενεύει με τους αγγέλους, και το αισθητό που συνδέεται με την κτίση. Συγχρόνως, ο πρώτος άνθρωπος είχε και στα δύο στοιχεία την Χάρη και ενέργεια του Θεού, δηλαδή το πνεύμα. Αυτή η δισύνθετη ύπαρξη του ανθρώπου, πέραν του ότι είναι αποκαλυπτική αλήθεια που δόθηκε από τον Θεό, δια του Μωυσέως και δια του Χριστού, συγχρόνως είναι και προσωπική εμπειρία του θεουμένου ανθρώπου. «Και είπεν ο Θεός ποιήσωμεν άνθρωπον κατ' εικόνα ημετέραν και καθ' ομοίωσιν, και αρχέτωσαν των ιχθύων της θαλάσσης και των πετεινών του ουρανού και των κτηνών και πάσης της γης και πάντων των ερπετών των ερπόντων επί της γης. Και εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον, κατ' εικόνα Θεού εποίησεν αυτόν, άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς, και ευλόγησεν αυτούς ο Θεός... » (βλ. Γενέσεως 1, 26-28).

3. Λουκά 10, 25.

4. Ο Μωσαϊκός νόμος, που ονομάζεται επίσης νόμος του Μωυσή, αναφέρεται κυρίως στην Τορά, δηλαδή στα πέντε πρώτα βιβλία της εβραϊκής Βίβλου, τα οποία παραδοσιακά πιστεύεται ότι έχουν γραφτεί από τον ίδιο τον Μωυσή και έχουν παραδοθεί από το Θεό στον εβραϊκό λαό. Ο Νόμος αυτός (ο «μωσαϊκός νόμος» - από το όνομα του Μωυσή, που λέγεται και «Μωσής») περιέχει τις περίφημες 10 εντολές, αλλά και πολλές άλλες διατάξεις, μια πλήρη νομοθεσία, που καλύπτει τα πιο πολλά ζητήματα που χρειάζεται να καλύψει η νομοθεσία ενός κράτους.

5. Για τους Ισραηλίτες τότε στους πλησίον ανήκαν: γονείς, αδέρφια, συγγενείς, γείτονες, συμπατριώτες, φίλοι, γνωστοί, μέλη της φυλής, ομοεθνείς, ομόπιστοι. Στους μη πλησίον: αλλοδαποί, εχθροί (ιδιαίτερα οι Ρωμαίοι), αλλόπιστοι (ιδιαίτερα οι ειδωλολάτρες), σχισματικοί (ιδιαίτερα οι Σαμαρείτες), αρνητές της πίστης (αποστάτες). Οι Φαρισαίοι πρόσθεταν σε αυτούς: τους τελώνες, τους αμαρτωλούς και τον αγράμματο «όχλο», που δεν γνώριζε τις Άγιες Γραφές.

6. Η Ιερουσαλήμ ή Ιεροσόλυμα είναι πόλη στη Μέση Ανατολή που βρίσκεται σε ένα οροπέδιο στα όρη της Ιουδαίας, ανάμεσα στη Μεσόγειο και τη Νεκρά Θάλασσα. Το καθεστώς της πόλης είναι αντικείμενο διαμάχης ανάμεσα σε Ισραήλ και Παλαιστίνη. Το Ισραήλ την έχει ανακηρύξει πρωτεύουσά του από το 1949, και παράλληλα αποτελεί την μεγαλύτερη πόλη του Ισραήλ. (Βλ. Klein, Menachem. Jerusalem: The

Future of a Contested City, New York University Press, March 1, 2001, p. 18). Είναι πόλη, η οποία αποτελεί ιουδαϊκό, χριστιανικό και ισλαμικό κέντρο θρησκευτικής και ιστορικής σημασίας. Πιθανώς πρόκειται για την αρχαία πόλη Σαλήμ, της οποίας βασιλιάς υπήρξε ο Μελχισεδέκ.

7. Η Ιεριχώ είναι αραβική πόλη κοντά στον Ιορδάνη στη Δυτική Όχθη των Παλαιστινιακών περιοχών. Ευρισκόμενη αρκετά κάτω από το επίπεδο της θάλασσας (περίπου 260 μέτρα) 16 χλμ βορείως της Νεκράς Θάλασσας, η Ιεριχώ είναι το χαμηλότερο σημείο του πλανήτη με μόνιμους κάτοικους. Στην Παλαιά Διαθήκη περιγράφεται ως «Πόλη των Φοινικόδεντρων», ενώ άφθονες πηγές και μέσα και γύρω από την Ιεριχώ την κατέστησαν προσφιλή τόπο για εγκατάσταση ανθρώπων για χιλιάδες χρόνια. Στην ιουδαιοχριστιανική παράδοση είναι γνωστή ως ο τόπος επιστροφής των Ισραηλιτών μετά την φυγή από την Αίγυπτο, οδηγούμενοι από τον Ιησού του Ναυή, διάδοχο του Μωυσή.

8. Λουκά 10, 30: «υπολαβών δε ο Ιησούς είπεν· άνθρωπός τις κατέβαινεν από Ιερουσαλήμ εις Ιεριχώ, και λησταίς περιέπεσεν· οι και εκδύσαντες αυτόν και πληγάς επιθέντες απήλθον αφέντες ημιθανή τυγχάνοντα».

9. Οι Λευίτες προέρχονταν από τη φυλή Λευί. Βοηθούσαν τους ιερείς ως μουσικοί και φρουροί του Ναού, οι οποίοι καθάριζαν και διατηρούσαν την ευπρέπεια του. Αυτός που κακοποιήθηκε από τους ληστές ήταν συμπατριώτης τους.

10. Λουκά 10, 33: «Σαμαρείτης δε τις οδεύων ήλθε κατ' αυτόν, και ιδών αυτόν εσπλαγχνίσθη».

11. Λουκά 10, 34-35: «και προσελθών κατέδησε τα τραύματα αυτού επιχέων έλαιον και οίνον, επιβιβάσας δε αυτόν επί το ίδιον κτήνος ήγαγεν αυτόν εις πανδοχείον και επεμελήθη αυτού· και επί την αύριον εξελθών, εκβαλών δύο δηνάρια έδωκε τω πανδοχεί και είπεν αυτώ· επιμελήθητι αυτού, και ο,τι αν προσδαπανήσης, εγώ εν τω επανέρχεσθαί με αποδώσω σοι».

12. Ο Γέροντας Σωφρόνιος (22 Σεπτεμβρίου 1896 - 11 Ιουλίου 1993) ήταν Ρώσος Ορθόδοξος Ιερομόναχος που ξεκίνησε τη μοναχική του ζωή στο Άγιο Όρος, στη Ρωσική Μονή του Αγίου Παντελεήμονος και θεωρείται από την ορθόδοξη παράδοση ως ένας από τους χαρισματικότερους μοναχούς του 20ου αιώνα.

13. Οι Εσσαίοι αποτελούσαν μία από τις τρεις κύριες θρησκευτικές ομάδες, ή φιλοσοφικές αιρέσεις των Ιουδαίων, εκτός των Φαρισαίων και των Σαδδουκαίων. Η ετυμολογία του ονόματος αυτών παραμένει σκοτεινή, καμία απ' όσες έχουν προταθεί δεν έχει γίνει αποδεκτή με βεβαιότητα, αποτελώντας απλές υποθέσεις. Τα πρώτα πολύτιμα χειρόγραφα των Εσσαίων βρέθηκαν μόλις το 1947, πρόκειται για τα

Χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας. Οι Εσσαίοι υπολογίζεται πως εμφανίσθηκαν προς το τέλος της ελληνιστικής περιόδου στη Παλαιστίνη και μάλιστα από τα μέσα του 2ου π.Χ. αιώνα ενώ φέρονται να διαλύθηκαν από τα ρωμαϊκά στρατεύματα γύρω στο 70 μ.Χ. με την άλωση της Ιερουσαλήμ από τον Τίτο, κατά την τότε Ιουδαϊκή εξέγερση.

14. Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Ομιλία ες την παραβολήν του εμπεσόντος εις τους ληστές.

15. Μητροπολίτου Φθιώτιδος Νικολάου, Εις επίγνωσιν Θεού, Αποστολική Διακονία, έκδοσις Β, 199, σελ. 274.

16. Από την επίκληση του Αγίου Πνεύματος από τον Επίσκοπο, στις χειροτονίες των κληρικών.

17. Ρωμαίους 12,15.

<https://bit.ly/2YI7z6Z>